

Финансирано от
Европейския съюз
NextGenerationEU

МИНИСТЕРСТВО
НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА

ФОНД
НАУЧНИ
ИЗСЛЕДВАНИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ФОНД „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ“

ПОКАНА

За предоставяне на проектни предложения по
по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна
финансова помощ

---

*„Създаване на мрежа от изследователски
висши училища в България“*

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ

Компонент „Иновативна България“

*Инвестиция 1 „Програма за ускоряване на икономическото възстановяване и
трансформация чрез наука и иновации“*

Съдържание

Глава 1: Общи положения по процедурата.....	3
Наименование на процедурата:.....	3
Цели на процедурата.....	3
Териториален обхват.....	3
Срок за изпълнение на проекта:.....	3
Глава 2: Финансови условия	3
Общ бюджет на конкурса:.....	3
Минимален и максимален размер на финансирането за конкретен проект:	3
Глава 3: Условия за допустимост.....	4
Допустими кандидати	4
Допустимост на проектните предложения.....	6
Допустимост на разходите	6
Приложим режим на държавни помощи	10
Глава 4: Общи правила за изпълнение на проектите и контрол върху разходването на средствата11	
Техническо изпълнение и отчитане на проекта.....	12
Финансово изпълнение на проектите и плащане.....	12
Наблюдение на изпълнението на проектите	13
Промени в договора и бюджета.....	15
Глава 5: Указания за начина на кандидатстване, срок за подаване на документите и методика за оценка	15
Подаване на проектните предложения – чрез информационната системата на МВУ.....	15
Документи за кандидатстване.....	15
Методика за оценка на кандидатстващите за финансиране проекти	16
Приложими дефиниции за целите на процедурата:	19
Приложение 1: Указания за подготовка на Стратегическа научноизследователска и иновационна програма за развитие.....	22

Глава 1: Общи положения по процедурата

Наименование на процедурата:

Създаване на мрежа от изследователски висши училища в България.

Цели на процедурата

Целта на процедурата е да се пилотира нов модел за развитие на изследователските университети, чрез финансиране създаването и реализирането на Стратегически научноизследователски и иновационни програми за развитие („Програми“ оттук насетне). Планира се до 2030 г. изследователските ВУ да получават държавна субсидия за научна и иновационна дейност в размер на приблизително 40% спрямо субсидията за обучение, което е заложено и в Стратегията за развитие на висшето образование 2021-2030.

Подпомагането на изследователските висши училища и мрежата между тях ще осигури необходимите условия за повишаване на участието им в международни, европейски и национални програми, вкл. в РП „Хоризонт Европа“.

Чрез укрепването на изследователските висши училища и мрежата между тях ще се подпомогне реализирането на научния и икономическия потенциал на районите и на страната като цяло; ще се стимулира партньорството между академичната общност и индустрията, което за първи път ще се позволи на бизнеса да има систематичен достъп до научноизследователски капацитет през целия процес на създаване на иновации и трансфера на технологии.

Териториален обхват

Дейностите по проектите, финансирани по процедурата, се осъществява на територията на Република България.

Срок за изпълнение на проекта:

Срок за изпълнение на одобрените проекти: до 42 месеца, но не по-късно от 30.06.2026 г.

За начална дата на проекта се счита 1 януари 2023 г.

Глава 2: Финансови условия

Процедурата за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се реализира при осигурено финансиране.

Общ бюджет на конкурса:

Прогнозният общ бюджет на процедурата е 236 000 000 лв., разпределен по групи ВУ както следва:

- a) *I-ва група:* 44 000 000 лв. на висше училище;
- b) *II-ра група:* 28 000 000 лв. на висше училище;
- c) *III-та група:* 20 000 000 лв. на висше училище;
- d) *IV-та група:* 12 000 000 лв. на висше училище.

Минимален и максимален размер на финансирането за конкретен проект:

По процедурата не се предвижда минимален размер на финансирането за индивидуалните проекти. Максималният размер е съгласно групата, в която попада крайният получател.

Публичното финансиране не трябва да надвишава 100% от общия размер на допустимите разходи на проекта.

Финансовите взаимоотношения между Фонд „Научни изследвания“ и базовата организация се уреждат на основа на договора между тях, както и на решения на ИС на Фонда, при спазване на процедурите, определени в нормативните документи за изпълнение на Националния план за възстановяване и устойчивост.

При липса на финансови възможности Фондът може да забави невиновно осигуряването на финансови средства, за което уведомява писмено бенефициента.

Глава 3: Условия за допустимост

Допустими кандидати

Допустими кандидати са крайните получатели посочени в проектния фиш „Програма за ускоряване на икономическото възстановяване и трансформация чрез наука и иновации“ от Националния план за възстановяване и устойчивост, приложение П5, и решение от Протокол 28 от 6 юли 2022 г. на Министерския съвет, а именно:

1. Софийски университет „Св. Климент Охридски“;
2. Медицински университет – София;
3. Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна;
4. Медицински университет – Пловдив;
5. Технически университет – София;
6. Химикотехнологичен и металургичен университет - София;
7. Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“;
8. Тракийски университет – гр. Стара Загора;
9. Медицински университет – Плевен.

Изследователските ВУ са разделени в четири групи, както следва:

- I-ва група: Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Медицински университет – София;
- II-ра група: Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, Медицински университет – Пловдив, Технически университет – София;
- III-та група: Химикотехнологичен и металургичен университет – София, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“;
- IV-та група: Тракийския университет – гр. Стара Загора, Медицинския университет – гр. Плевен.

Кандидатите по настоящата процедура са пряко отговорни за изпълнението на дейностите по проектното предложение и ги извършват от свое име и за своя сметка.

Потенциалните кандидати **не могат** да участват в конкурса за финансиране на проекти и да получат финансиране в случай че:

а) са обявени в несъстоятелност или са в ликвидация; тяхната дейност е поставена под съдебен надзор; са сключили споразумение с кредитори; са преустановили дейността си; са обект на производство, свързано с такива въпроси или се намират в подобна процедура съгласно националните закони и подзаконовни актове;

б) те или лицата с правомощия за представителство, вземане на решения или контрол спрямо тях са осъдени за престъпление по служба с влязла в сила присъда;

в) са признати за виновни за тежки правонарушения при упражняване на професионалната си дейност, доказани с всякакви средства, които ИС на Фонда може да обоснове включително с решения на Европейската комисия и на международни организации;

г) те или лицата с правомощия за представителство, вземане на решения или контрол спрямо тях са осъдени с влязла в сила присъда за измама, корупция, участие в престъпна организация, изпиране на пари или всякаква друга незаконна дейност, ако тази незаконна дейност накърнява финансовите интереси на Европейския съюз;

д) умишлено са представили невярна информация с оглед получаване на финансиране по настоящата процедура или не са представили изискваната информация;

е) към датата на подаване на документите за кандидатстване имат невъзстановени суми към Фонд „Научни изследвания“ от предходни процедури и конкурси, което е доказано с влязло в сила съдебно решение преди датата на обявяване на конкурса;

ж) са обект на неизпълнено разпореждане за възстановяване вследствие на предходно решение на Европейската комисия, с което дадена помощ се обявява за незаконосъобразна и несъвместима с общия пазар.

Одобрените за крайни получатели, преди да сключат договора, следва да представят като доказателства, в случай че осъществяват дейности от икономически и неикономически характер, тези два вида дейности, както и средствата и разходите за тях, да могат да бъдат ясно разграничени, следните документи:

- Годишен финансов отчет на кандидата за последната приключила финансова година към датата на представяне на документа (вкл. годишен отчет за касовото изпълнение на бюджета, за кандидатите, които го съставят);
- Информационен източник, свързан с водената от кандидата стопанска отчетност, от който може да се проследи за кои дейности (стопански и нестопански) се използват съответните активи на кандидата;
- Годишна данъчна декларация с входящ номер от Национална агенция за приходите (НАП) на кандидата за последната приключила финансова година към датата на представяне на документа.

В случай, че с крайния получател бъде сключен договор, той ще поеме договорно задължение придобитото с финансирането по проекта оборудване да бъде използвано само за неикономическите дейности: образование за повече и по-добре квалифицирани човешки ресурси; осъществяване на независими изследователски и развойни дейности за повече знания и по-добро разбиране, включително изследователски и развойни дейности в сътрудничество с други организации по т. 3.1.1.; широко разпространение на резултатите от изследователската дейност при неизключителни и недискриминационни условия; дейности за трансфер на технологии с вътрешен характер.

ВАЖНО! Изискванията по точки б), в) и г) се отнасят и за всички лица, които са овластени да представляват кандидата. Кандидатите са длъжни да декларират, че не попадат в някоя от категориите, посочени в точки от а) до ж), като попълнят Декларация 1.

По настоящата процедура всеки допустим кандидат може да подаде само едно проектно предложение. Партньори **не могат** да участват.

В процеса на изпълнение на дейностите по проекта крайните получатели могат да възложат на изпълнители извършването на определени допълващи дейности по проекта, посредством състезателни, прозрачни, недискриминационни и безусловни тръжни процедури, отговарящи на т. 89 – т. 96 от Известие на Комисията, относно понятието за държавна помощ, посочено в чл. 107, пар. 1 от ДФЕС(2016С 262/01). В случаите, когато бенефициентите се явяват възложители по смисъла на чл. 5

или чл. 6 от Закона за обществените поръчки¹ (ЗОП), изборът на изпълнители се осъществява по реда на ЗОП спазвайки процедурите, описани в СУК за ПВУ. Изпълнителите в процедури по възлагане дейности по изпълнението на проекта не са партньори.

Допустимост на проектните предложения

По настоящата процедура са допустими за финансиране само проектни предложения, които включват Стратегическа научноизследователска и иновационна програма за развитие, представена от допустим кандидат. Указания за подготовка на Програмата са дадени в Приложение 1 от настоящата покана.

По настоящата процедура са недопустими проектни предложения:

- включващи дейности, които вече са финансирани от други източници;
- които не включват научни изследвания;
- които включват дейности, чието изпълнение е стартирало преди подписването на договора за финансиране на проекта по настоящата процедура.

ВАЖНО! Всяко обстоятелство подлежи на проверка и полученото неправомерно финансиране следва да бъде възстановено.

Допустимост на разходите

По процедурата ще се финансират само неикономически дейности.

Управлението на финансовите средства по проекта се осъществява в съответствие с приложимото национално законодателство, с условията на договора за финансиране и със СУК на ПВУ и вътрешните правила на финансиращата организация.

При предоставяне на финансирането по настоящата процедура ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи“, детайлно описани по-долу. Бюджетът (съгласно финансовия план) представлява предварителна оценка на очакваните разходи.

По време на оценката на проектните предложения е възможно да бъдат установени обстоятелства, които да налагат промяна в бюджета. Тези обстоятелства могат да наложат и изискването на допълнителни разяснения и информация от страна на оценителния панел до кандидата, както и промени в бюджета на проектното предложение. Възможните изменения на бюджета **не могат** да доведат до увеличаване на предвидената сума по настоящата процедура.

За да бъдат **допустими, разходите** по настоящата процедура, трябва да отговарят на следните условия:

- да са извършени от одобрен бенефициент (базова организация по проекта);
- да са целесъобразни и да са извършени за дейности, включени в проекта;
- да са финансово обосновани и законосъобразни в съответствие с националното законодателство;
- да са необходими за изпълнението на проекта и да отговарят на принципите за добро финансово управление – публичност, прозрачност и реалистичност на предвидените разходи, съчетано с икономичност, ефективност и ефикасност;
- да са действително извършени в периода от влизането в сила на договора за предоставяне на финансирането до края на срока на изпълнението на проекта;
- да са отразени в счетоводната и данъчната документация на бенефициента;

---

¹ Обн. ДВ бр. 13 от 16 Февруари 2016 г., посл. доп. ДВ. бр.62 от 5 Август 2022г.

- да могат да се установят и проверят по вид и размер и да са проследими на базата на водената счетоводна отчетност;
- да бъдат подкрепени с оригинални разходо-оправдателни документи и документи с еквивалентна доказателствена стойност съгласно националното законодателство;
- да не са финансирани от друг източник, включително по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, включително ресурс на Европейския съюз.

Приемливи разходи за финансиране на дейностите, предвидени в Програмата в рамките на настоящата процедура са следните видове разходи:

1. Финансиране на научни групи на водещи изследователи или привлечени изследователи за провеждане на научни и научно-приложни изследвания насочени към стратегическите за висшето училище области (описани в т. 3.1 и т. 3.2 от Приложение 1: Указания за Програмата). Финансирането включва:
  - осигуряване на необходимите условия за провеждане на научни изследвания и иновации (ремонт на помещения и обновяване на работната среда, закупуване на апаратура, материали, анализи и др.);
  - средства за заплащане на персонала в научната група и повишаване на неговата квалификация (вкл. и за назначаване на млади учени, докторанти, пост-докторанти, старши сътрудници; дългосрочни специализации и др., подготовка на експерти за индустрията);
  - разпространение на резултатите (участие в международни мрежи, сътрудничество, научни публикации, участие в и организиране на международни конференции, подготовка и защита на патенти и др.)

Препоръчително е за група дейности по т. 3.1 да се използват не по-малко от 30% от общите разходи, а за група дейности 3.2 да се използват не по-малко от 10% от общите разходи. Бюджетът за научната програма на всяка една научна група от т. 3.1 и т. 3.2 трябва да бъде между 1 и 2 милиона лева.

Не се предвиждат ограничения в разпределението на разходите по отделните компоненти в рамките на научната група. Разпределението на бюджета на групата по т. 3.1 и т. 3.2 в рамките на определения ѝ бюджет се прави от ръководителя на научната група.

Месечното заплащане (с включени плащания от работодателя) за отделните категории персонал са както следва: водещ изследовател (R4) – 6000 лв.; установен изследовател (R3) – 6000 лв.; старши сътрудник (R2) – 4500 лв.; пост-докторант (R2) – 3500 лв.; млад учен или докторант (R1) – 2000 лв. За неакадемичен персонал (технически и административен) в програмата се предвижда месечно заплащане 1400 лв. С решение на Управителния комитет на програмата посочените стойности за всички длъжности може да бъдат увеличени с до 50% в рамките на програмата като увеличението може да бъде за целия период или да се променя периодично. Всички стойности се отнасят за работа на пълно работно време по програмата.

Разходите за дълготрайни материални активи, включително апаратура, инструменти и оборудване и разходи за дълготрайни нематериални активи (софтуер и информационни продукти), водещи до признаване на актив, както и за докомплектуване или ремонт на налични такива са приемливи разходи за проекта в пълен размер доколкото закупените активи са необходими за осъществяване на неикономическите дейности по научноизследователския проект.

Ремонти на помещения и обновяване на работна среда за работата на научната група, вкл. мебели и др., са допустим разход.

Разходите за външни услуги, пряко свързани с изпълнението на научната програма на групата, включват разходи за заплащане на външни организации и лица, за използване на апаратура, анализи,

консултации, и други. В тази група разходи се включват и разходи за ремонт на научна апаратура, налична в научната организация и използвана за изпълнение на проекта.

Когато привлечените водещи учени/експерти по т. 3.2 идват от друга държава или населено място, в рамките на бюджета на групата трябва да се предвидят средства за настаняване по време на изпълнение на програмата.

2. Финансиране на дейности по международно сътрудничество в стратегическите области на висшето училище (т. 3.3 от Указанията за изготвяне на Програмата). Финансирането включва:

- посещения на учени от университета в организации или фирми в чужбина и на чуждестранни учени/експерти във висшето училище за осъществяване на сътрудничество;
- краткосрочни специализации на изследователи в чужбина;
- участие на учените от университета в конференции, семинари и др. (научни или в съответната индустриална област);
- Организиране на научни конференции, семинари, школи и др.

Не се предвиждат ограничения в разпределение на разходите по отделните компоненти на предвидените дейности.

Препоръчително е за тази група дейности да се използват между 10 и 15% от общите разходи като 70% от тях да се използват за учени, които работят в стратегическите научни области, а с останалите средства да се финансират учени, работещи в други научни направления на университета.

3. Финансиране на вътрешни проекти за научни изследвания, с потенциал за иновации или трансфер на знания/(т. 3.4 от Указанията за изготвяне на Програмата). Разходите ще са допустими само ако тези научни изследвания попадат в определението за фундаментални научни изследвания по т.15, буква „м“ на Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации или в определението „трансфер на знания“ от т. 15 буква „х“ на Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации, когато всички печалби от тези дейности се реинвестират в основните дейности на висшето училище или инфраструктура. С финансирането се осигуряват средства за провеждане на научни изследвания на проектен принцип, с които могат да се покриват следните разходи:

- осигуряване на необходими условия за провеждане на научни изследвания и трансфер на знания, насочени към иновации (ремонт на помещения и обновяване на работната среда, закупуване на апаратура, материали и др.);
- заплащане на персонал за работа по проекта;
- други необходими разходи за изследванията, осъществяване на международно сътрудничество, представяне или защита на резултатите от изследванията.

Не се предвиждат ограничения в разпределение на разходите по отделните компоненти в рамките на проекта. Ставките за заплащане на колектива за работа по проекта не може да надвишават определените за групите по т. 3.1 и 3.2 от Указанията за изготвяне на Програмата.

Препоръчително е за тази група дейности да се използват между 10 и 15% от общите разходи по Програмата като сумата за проект е около 200 000 лв. за 2 години.

4. Разходи за защита на интелектуалната собственост и технологичен трансфер

За тези дейности се предвиждат следните разходи:

- Разходи за персонал за сформиране и/или укрепване на капацитета на звената за технологичен трансфер;

- Разходи за обучения на персонала на звената, на преподаватели и студенти в университета, обмяна на опит и др.;
- Разходи за подготвяне на документация и защита на интелектуална собственост, консултации с външни експерти по комерсиализация и др.

Разходите ще са допустими само ако попадат в определението „трансфер на знания“ от т. 15 буква „х“ на Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации. Всички печалби от тези дейности се реинвестират в основните дейности на висшето училище или инфраструктура.

Препоръчително е за тази група дейности да се използват до 10% от общите разходи по Програмата.

5. Разходи за управление на програмата

В рамките на тази група се предвиждат следните разходи:

- разходи за персонал за управление, финансово и административно обслужване на проекта, включително възнаграждения за Управителния комитет, Съвещателния борд и служители, свързани с управлението или обслужването на проекта;
- други разходи за административните, финансовите, счетоводните и други дейности в изпълнение на програмата;
- разходи за организиране на годишна научна конференция и други дейности за популяризиране на резултатите от изпълнението на Стратегическата научноизследователска и иновационна програма за развитие.

Членовете на Управителния комитет получават заплащане за пълен работен ден не може да надвишава заплащането на ръководителите на групите по т. 3.1. Членовете на Съвещателния борд получават възнаграждение за участието си в заседанията и дейността на борда в размер до 6000 лв. годишно.

Препоръчително е за дейностите по управление на изпълнението на програмата да се използват до 10% от общите разходи.

Разпределение на бюджетите за разходите в рамките на отделните точки на Стратегическата програма за т. 3.3, т. 3.4, т. 3.5 и т. 4.1 се прави от Управителния комитет на Програмата.

✓ При подготовката на Програмата и бюджета ѝ трябва да се следи да няма включване на едни и същи дейности и разходи в повече от една секция на Програмата.

За недопустими по настоящата процедура се считат следните видове разходи:

- разходи за дейности извършени преди датата на влизане в сила на договора за финансиране по настоящата процедура;
- разходи, които вече са финансирани или подлежат на потвърдено и осигурено финансиране от други източници;
- разходи за закупуване на активи и осъществяване на дейности, които не са пряко свързани с Програмата и предвидените в нея дейности;
- разходи за данъци, вкл. възстановим данък върху добавената стойност;
- разходи за глоби, санкции и неустойки, възникнали в хода на изпълнение на договора;

- разходи за консултантски услуги по изготвяне на проектното предложение;
- разходи, поставени в зависимост от използване на местни за сметка на вносни стоки
- всички други разходи, които не попадат в обхвата на допустимите разходи по процедурата.

ВАЖНО: Обръщаме внимание, че финансирането по процедурата е само за неикономически дейности!

Приложим режим на държавни помощи

Дейностите, финансирани по настоящата процедура, излизат извън обхвата на чл. 107 от Договора за Функциониране на Европейския съюз в съответствие с чл. 2.1.1. „Публично финансиране на неикономически дейности“ от Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации, в съответствие с критериите и обстоятелствата, описани в т. 3.1, 3.6, 4.1 и 4.2 на настоящите Насоки. Проверката и контрола се извършва по правила, приети от ИС.

Когато в резултат на изпълнение на Програмата бъде регистриран патент или друга форма на защита на интелектуална собственост, е необходимо да се прилагат изискванията на Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации, а именно - дейностите да са извършени от научноизследователска организация или инфраструктура и всички приходи от тях да се реинвестират в основните дейности на научноизследователската организация или инфраструктура.

Дейностите по програмата са с нестопанска цел, т.е. като такива, публично им финансиране не попада в приложното поле на член 107, параграф 1 от Договора за функциониране на ЕС. В допълнение счетоводните системи на организациите разграничават стопанските и нестопанските дейности, техните разходи, финансиране и приходи, така че да се избегне ефективно кръстосаното субсидиране.

Към неикономическите дейности спадат основни дейности, свързани с обучение и повишаване на квалификацията, независими (фундаментални) научни изследвания по смисъла на т. 15, буква „м“ от Рамката, включително съвместни научни изследвания, при които организацията за научни изследвания и разпространение на знания участва в ефективно сътрудничество по смисъла на т.15, буква „з“ от Рамката, широко разпространение на резултатите от научните изследвания при неизключителни и недискриминационни условия.

Реинвестирането на приходите от дейностите по трансфер на знания, извършени от организациите за научни изследвания и разпространение на знания, финансирани по програмата, в основните им дейности с нестопанска цел, определя като неикономически и дейностите по трансфер на знания по смисъла на т.15, буква „х“ от Рамката.

Когато разработките се извършват чрез ефективно сътрудничество с предприятия, ще бъде изследвано дали са спазени условията на т. 27 и т. 28 от Рамката. Един проект се счита, че е осъществен чрез ефективно сътрудничество, когато поне две независими страни преследват обща цел, основаваща се на разделение на труда, и съвместно определят обхвата на проекта, участват в неговото проектиране, допринасят за реализацията му и споделят своите финансови, технологични, научни и други рискове, както и резултатите от него. Редът и условията на проекта за сътрудничество, по-специално по отношение на приноса за неговите разходи, споделянето на рисковете и резултатите, разпространението на резултатите, достъпа до и правилата за разпределението на правата върху интелектуалната собственост (ПИС), ще бъдат договорени преди началото на дейностите и включени в съответния проект. Извършването на научни изследвания, възложени по силата на договор, и предоставянето на изследователски услуги не се считат за форми на сътрудничество.

Когато кандидатите упражняват и стопански дейности, финансирането, разходите и приходите от тези стопански дейности трябва да се отчитат отделно.

Във връзка с разпоредбата на т. 28 от Рамката, резултатите от сътрудничеството, които не поражда ПИС, следва да бъдат широко разпространени и всички ПИС, произтичащи от дейността на организациите за научни изследвания и разпространение на знания, или следва да се предоставят изцяло на тях, или всички ПИС, произтичащи от проекта за съответната разработка, както и свързаните с тях права на достъп, следва да бъдат разпределени между сътрудническите си партньори по начин, който отразява адекватно техните работни пакети, вноски и съответни интереси, се приема, че научната организация не предоставя непряка държавна помощ.

Неспазването на което и да е от горепосочените изисквания за неикономически характер на дейностите по даден проект е основание за възстановяване на предоставеното финансиране със съответната лихва.

Безвъзмездната финансова подкрепа по настоящата Програма за научноизследователска и развойна дейност в секторите на селското и горското стопанство ще бъдат в съгласие със съображение 59 от Преамбюла на Регламент (ЕС) № 702/2014 на Комисията от 25 юни 2014 г.

Глава 4: Общи правила за изпълнение на проектите и контрол върху разходването на средствата

Бенефициентите трябва да водят точна и редовна документация по проекта. Те са задължени да поддържат аналитична счетоводна отчетност и документация за допустимите разходи по проекта за използването на средствата, предоставени от Фонда съгласно договора. Отчетните документи трябва да включват фиксирани условия за експлоатация на активите с нестопанска цел и дневник за натоварването и експлоатацията на закупеното оборудване. Фонд „Научни изследвания“ извършва текущ и последващ контрол, съгласно приети от ИС правила.

Доставката на апаратура се извършва от бенефициентите посредством състезателни, прозрачни, недискриминационни и безусловни тръжни процедури, отговарящи на т. 89 – т. 96 от Известие на Комисията, относно понятието за държавна помощ, посочено в чл. 107, пар. 1 от ДФЕС(2016С 262/01) и при спазване на условията на Закона за обществените поръчки.

Фонд „Научни изследвания“ извършва задължителен предварителен и последващ контрол на обществените поръчки. Предварителен контрол се извършва на обществени поръчки, чиито стойности са по-големи или равни на посочените в чл. 20, ал. 1 от ЗОП.

В случаите, в които АОП извършва контрол по реда чл. 229, ал. 1, т. 2 буква „г“ във връзка с чл. 232 от ЗОП, съответно по реда на чл. 229, ал. 1, т. 2, буква „е“ във връзка с чл. 235 от ЗОП Фонд „Научни изследвания“ извършва контрол единствено за спазване на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“.

В случай, че крайните получатели използват стандартизирани изисквания и документи за избор на изпълнител за строителство, доставка или услуга по чл.229, ал.1, т.4 от ЗОП, които са одобрени от Министерството на финансите и министъра на съответния ресор, съгласно чл. 231, ал.3 от ЗОП, или ако използват предвидените в ЗОП динамични системи за възлагане и електронни каталози, предварителен контрол на документацията за обществена поръчка не се извършва.

Фонд „Научни изследвания“ извършва последващ контрол на приключили процедури за избор на изпълнител по реда на ЗОП за възлагане на дейности по инвестиции от крайни получатели на средства от Механизма за възстановяване и устойчивост въз основа на оценка на риска. Оценката включва следните критерии:

- ✓ Брой подадени оферти (по-малък от 3);
- ✓ Съотношение на отстранени участници към подадени оферти (коефициент по-голям от 0,5);

- ✓ Съотношение между крайната стойност и прогнозната (над 90% и под 50%).

При реализация на поне един от горните критерии Фонд „Научни изследвания“ пристъпва към проверка.

Бенефициентите заприходяват закупените по проекта активи като своя собственост в съответствие с действащото законодателство и счетоводните стандарти.

Техническо изпълнение и отчитане на проекта

Техническото изпълнение на проекта се докладва чрез представяне на финансово-технически отчет в сроковете, определени в Общите условия към договора.

Фонд „Научни изследвания“ проверява представените финансово-технически отчети и в случай на нужда може да изисква допълнителна информация от крайните получатели.

За отчитане на натовареността на екипа в работата по проекта, бенефициентът въвежда система, която позволява точното определяне на времето, за което членовете на екипа са ангажирани в работа по конкретния научноизследователски проект.

Бенефициентът носи отговорност за съхраняването и експлоатацията на оборудването и активите, необходими за изпълнението на проекта, с грижата на добър стопанин. Той се задължава да:

- създаде необходимите условия – организационни, материални, кадрови, сервиз, консумативи и други, осигуряващи нормална експлоатация на апаратурата;
- осигури достъп до специализираната апаратура на участниците в проекта;
- води регулярно дневник за натоварването и експлоатацията на закупеното оборудване;
- осигури свободен достъп до активите по проекта на външни физически и юридически лица при фиксирани условия за експлоатация с нестопанска цел, за което Фондът се уведомява писмено.

Дълготрайните материални и нематериални активи, придобити от бенефициентите изцяло или частично с предоставеното от Фонд „Научни изследвания“ финансиране, не могат да бъдат прехвърляни в собственост на трети лица.

Резултатите следва да бъдат широко разпространени.

При научни публикации и други начини за разпространение на резултатите от проекта трябва да се спазват принципите на научна етика, реалните приноси на всеки от учените към научните изследвания, както и спазване на принципите на Европейската харта на изследователите.

Във всяка научна публикация, изследванията по която са финансирани напълно или частично по проекта, Фонд „Научни изследвания“ (“Bulgarian National Science Fund” за публикации на английски език) се отбелязва като финансираща организация като се посочва, че изследването е финансирано по Националния план за възстановяване и устойчивост (Bulgarian national plan for recovery and resilience) с номера на договора за финансиране.

Финансово изпълнение на проектите и плащане

Максималният размер на финансирането на проекта задължително се фиксира в договора за финансиране. Фиксираният в договора размер на финансирането се основава на бюджета, който е предварителна оценка на размера на допустимите разходи, необходими за изпълнението на проекта. Фиксираният в договора размер на финансирането е окончателен и не може да бъде завишаван, но действителният размер на безвъзмездната помощ се определя след приключване на всички допустими дейности по проекта и зависи от тяхното надлежно удостоверяване и одобряване на действително извършените разходи.

Всички допустими разходи (надлежно доказани със съответната фактура или друг счетоводен документ с еквивалентна доказателствена стойност), могат да бъдат представени за плащане само

веднъж, т.е. разходите, за които е поискано финансирането, не могат да бъдат предоставяни за плащане към други източници.

Бенефициентът е задължен да поддържа отделна аналитична сметка/подсметка и счетоводна документация за допустимите разходи по проекта и използването на средствата, предоставени от Фонда съгласно договора.

В съответствие с Указание № НФ-5/28.07.2014 г. на министъра на финансите относно третиране на данък върху добавената стойност като допустим разход, бенефициентите са отговорни за администриране на процеса на определяне на данък върху добавената стойност като допустим разход. „Възстановимият данък добавена стойност“ е недопустим разход за финансиране от Фонда.

Финансирането на крайните получатели от Фонд „Научни изследвания“ се извършва съгласно процедурата, определена в СУК за ПВУ.

Крайните получатели ежемесечно правят прогноза за необходимия ресурс за извършване на плащания за текущия и следващия месец и го подават на Фонд „Научни изследвания“ в срока, определен в Общите условия на договора.

Наблюдение на изпълнението на проектите

За наблюдение на изпълнението на проектите, респективно на Стратегическите научноизследователски и иновационна програми за развитие, ще бъде създадена Комисия за мониторинг и оценка от 9 члена, включваща по един учен – експерт, координиращ наблюдението за всеки от университетите. Комисията представя периодично доклади до Изпълнителния съвет на Фонда по постъпилите отчети, при възникнали проблеми или предложения за промени в СНИИП. Координиращият учен – експерт ще осъществява текущ анализ и мониторинг на финансираните проекти и ще осъществява връзка между Фонда и съответния университет.

Индикаторите по Програмата, които трябва да бъдат постигнати с включените дейности са както следва:

№	Критерии	Източник/доказателство	Целева стойност
1	Качество на научните изследвания в предложената секторна специализация	Web of Science	Нарастване на броя публикации с 20% в края на периода на годишна база спрямо 2020 г.
2	Патентна активност и приложни разработки	Патентна информация	8 нови международни патентни заявки за ВУ – група 1, 4 нови международни патентни заявки за ВУ – група 2, 2 заявки за ВУ от група 3 и 2 заявки за патент от група 4, за целия период на програмата.
3	Висока квалификация на кадрите в областите на секторната специализация	Отчет на програмата	Брой водещи изследователи за създаване или развитие на научни групи: 6 за ВУ – група 1,

			4 за ВУ – група 2, 4 за група 3 и 2 за група 4, за целия период на програмата.
4	Привличане на млади учени и повишаване на квалификацията им за провеждане на приложни научни изследвания	Отчет на програмата	Брой млади учени, взели участие в научни изследвания финансирани по програмата: до 23 за ВУ-1, до 11 за ВУ-2, до 10 за ВУ-3 и до 8 за ВУ-4
5	Привлечено външно финансиране и индустриална подкрепа	Подписани споразумения с индустрия	5 за ВУ-1 и 2 и 2 за ВУ-3 и 4
6	Международна активност и участие в мрежи	Подписани международни споразумения	5 за ВУ-1 и 2 и 2 за ВУ-3 и 4

Освен посочените по-горе индикатори, крайните получатели трябва да създадат необходимата организация, за да отчетат и общия показател „Брой изследователи, които използват пряко в своята област на дейност публичното или частното научноизследователско съоръжение или оборудването, за което е предоставена подкрепа чрез мерки по линия на Механизма. Показателят се измерва в годишни еквиваленти на пълно работно време, изчислени в съответствие с методиката, предоставена в методическо ръководство „Фраскати“ на ОИСР от 2015 г.“

Към 30.01.2024 г., 30.01.2025, и 30.01.2026 г. бенефициентите представят справка за стойностите на индикаторите по програмата за предходната година, както и за броя привлечени водещи изследователи/експерти от индустрията от чужбина и страната в стратегическите за университета области , за създаване на научна група.

До 1.11.2024 г. университетите представят междинен отчет за изпълнение на съответната Програма, подготвен от Управляващия комитет и одобрен от Стратегическия борд на Програмата. Отчетът се разглежда от Комисията за мониторинг и оценка, която подготвя доклад до ИС на ФНИ, който не по-късно от декември 2024 г. приема доклад за междинно изпълнение на програмата, съдържащ:

- ✓ Оценка на напредъка по изпълнение на Стратегическите научноизследователски и иновационни програми спрямо предвидените дейности и заложените в договорите за финансиране и посочени по-горе индикатори за програмата;
- ✓ Препоръки за успешно изпълнение на Стратегическите научноизследователски и иновационни програми.

ИС на ФНИ може да вземе решение за ограничаване или прекратяване на финансирането за следващите 2 години при съществено неизпълнение на дейностите по програмата и недостатъчен прогрес при изпълнение на индикатори 3 и 4 – постигнатите стойности са по-ниски от 50% от планираните за цялата продължителност на програмата.

Всички доклади ще бъдат публични на Интернет страницата на Фонд „Научни изследвания“.

За отчитане на изпълнението на Националния план за възстановяване и устойчивост към 10.07.2026 г. се подава окончателен отчет по програмата. Отчетът се разглежда по същия ред и се представя на Министъра на образованието и наука. При съществено неизпълнение на заложените индикатори (под 70% от предвидените стойности за индикатори от 2 до 6), ИС може да вземе решение за частично възстановяване на получените средства, включително и тези за персонал.

Фонд „Научни изследвания“ има задължението да извършва проверки за изпълнението на административните, финансовите, техническите и други организационни аспекти на проектите, както и за спазване на условията по чл. 2.1.1 от Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации. Проверките могат да бъдат както административни – проверка на разходно-оправдателни и други документи, така и проверки на място за изпълнение на дейностите, заложените по проекта. Проверките на място се извършват след предварително уведомяване от страна на Фонд „Научни изследвания“ и съгласуване на датите и програмата на посещението с проверяваното лице или организация. В случай на констатация за неизпълнение, Фонд „Научни изследвания“ си запазва правото едностранно да прекрати договора.

Промени в договора и бюджета

Предоставените средства се изразходват целево и законосъобразно за изпълнение на дейностите по проекта, описани в Стратегическата научноизследователска и иновационна програма за развитие. Изпълнителят не може да променя или отменя дейности по Програмата, освен промени по реда и при условията на договора за финансиране.

Изменение на договора за финансиране се извършва съгласно Общите условия на договора.

Недопустими са промени в бюджета на договора, водещи до увеличаване на първоначално договорения процент и размер на финансирането по договора или водещи до превишаване на препоръчителни проценти по отделните групи разходи, описани в секция „Допустими разходи“ на Глава 3 от Поканата.

Предложенията за промени от страна на крайния получател се разглеждат от Комисията за мониторинг и оценка, която предлага на ИС на ФНИ проект за решение. Ако предложението е одобрено, се сключва допълнително споразумение към договора.

Замяна на научна група или на водещ изследовател - ръководител на научна група, може да се направи по предложение на Управителния комитет при обективна невъзможност за изпълнение на дейности по Програмата. Предложението трябва да е одобрено от Съвещателния борд.

ВАЖНО! Промяната в Стратегическата научноизследователска и иновационна програма не може да води до неизпълнение на заложените индикатори.

Глава 5: Указания за начина на кандидатстване, срок за подаване на документите и методика за оценка

Подаване на проектните предложения – чрез информационната системата на МВУ

Подаването на проектните предложения по настоящата процедура и тяхната оценка се извършва изцяло по електронен път, чрез попълване на уеб базиран Формуляр за кандидатстване в информационната система за МВУ: <https://eumis2020.government.bg>.

Проектните предложения се представят до 23:59 часа на 11.11.2022 г.

Документи за кандидатстване

- ✓ Стратегическа научноизследователска и иновационна програма за развитие на български език.
- ✓ Стратегическа научноизследователска и иновационна програма за развитие на английски език.

- ✓ Научна програма на научните групи – форма 3.1.x (за всяка научна група на български език)
- ✓ Научна програма на научните групи – форма 3.2.x (за всяка научна група на български език)
- ✓ Научна програма на научните групи – форма 3.1.x (за всяка научна група на английски език)
- ✓ Научна програма на научните групи – форма 3.2.x (за всяка научна група на английски език)
- ✓ Декларация 1: Декларация за неизпълнено разпореждане за възстановяване вследствие на предходно решение на Европейската комисия, на български език.
- ✓ Декларация 2: Декларация за съгласие на кандидата за ползване и разпространение на обобщените данни по проекта от СНД и от НСИ, попълнена по образец, на български език.
- ✓ Декларация 3: Декларация на представляващия кандидата, попълнена по образец, на български език
- ✓ Декларация 4: Декларация за липса на двойно финансиране, попълнена по образец, на български език
- ✓ Годишен финансов отчет за предходната година

Кандидатите могат да поискат разяснения от Фонда по конкурсната документация до 10 дни преди изтичането на срока за подаване на проектните предложения. Постъпилите въпроси и отговорите се публикуват на Интернет страницата на Фонда, не по-късно от 5 дни от получаване на искането. В разясненията не се посочва информация за лицата, които са ги поискали.

Методика за оценка на кандидатстващите за финансиране проекти

Проектното предложение се оценява съгласно разпоредбите на чл. 22-24 от ПМС № 114 от 8 юни 2022 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на средства на крайни получатели от Механизма за възстановяване и устойчивост.

Задължително подлежат на оценка административния, финансовия и оперативния капацитет на конкретния краен получател за изпълнение на съответната инвестиция.

Оценяването на предложенията включва следните етапи:

1. Етап 1: Проверка на административно съответствие и допустимост

Извършва се проверка относно формално съответствие на проектното предложение и допустимостта на кандидата, съгласно следните критерии:

Критерии за проверка на административно съответствие	Да/Не
Проектното предложение е представено чрез Информационната система за ПВУ (ИСУН 2020) - https://eumis2020.government.bg и е получено в срок.	
Формулярът за кандидатстване е подписан с квалифициран електронен подпис (КЕП) от законния представител на кандидата или оправомощено за целите на подаването на проектното предложение лице.	
Заповед за упълномощаване на лице, което да представлява крайният получател по конкретния проект и да подписва всички документи, свързани с подаването, оценката на подаденото проектно предложение, предоставянето на документи, необходими за подписване.	
Проектното предложение е с попълнени всички раздели, за които е указано, че са задължителни в Електронния формуляр за кандидатстване.	
Попълнена декларация 1: Декларация за неизпълнено разпореждане за възстановяване вследствие на предходно решение на Европейската комисия.	

Попълнена декларация 2: Декларация за съгласие на кандидата за ползване и разпространение на обобщените данни по проекта от СНД и от НСИ, попълнена по образец, на български език	
Попълнена декларация 3: Декларация на представляващия кандидата, попълнена по образец, на български език	
Попълнена декларация 4: Декларация за липса на двойно финансиране, попълнена по образец, на български език	
Предоставен е СНИИП на български и английски език, заедно с всички изискуеми приложения.	
Критерии за проверка на допустимост	Да/Не
Кандидатът е допустим, съгласно Поканата.	
Кандидатът е пряко отговорен за подготовката, управлението и изпълнението на дейностите по проекта, а не изпълнява ролята на посредник.	
Проектното предложение отговоря на изискванията за териториален обхват, съгласно Поканата.	
Продължителността на проекта е в съответствие с Поканата.	
Дейностите по проекта не са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на проектното предложение за финансиране по настоящата операция, независимо дали всички свързани плащания са направени от бенефициента.	
В проектното предложение са заложили стойности на индикаторите за изпълнение и резултат, които съответстват на посочените в Поканата.	

При установяване на непълноти или несъответствия в проектното предложение фонд „Научни изследвания“ изпраща на конкретния краен получател уведомление за установените непълноти или несъответствия и определя разумен срок за тяхното отстраняване, който не може да бъде по-кратък от една седмица. Уведомлението съдържа и информация, че неотстраняването им в срок може да доведе до прекратяване на процедурата по отношение на конкретния краен получател. Срокът за оценка спира да тече до датата на тяхното отстраняване.

За преминаване към Етап 2: оценка на административен, финансов и оперативен капацитет е задължително успешното приключване на Етап 1 от оценката.

Етап 2: Оценка на административен, финансов и оперативен капацитет.

В рамките на техническата оценка се извършва оценка на административния, финансовия и оперативния капацитет на крайния получател, съгласно следните критерии:

Критерий	Да/Не	Източник за проверка
Финансов капацитет: Кандидатът има стабилни и достатъчни източници на финансиране, позволяващи да се изпълнят предложените дейности		Годишен финансов отчет
Оперативен капацитет: Поне една от основните научни групи има успешно реализиран поне един проект финансиран с европейски средства през последните три години; и/или има поне 1 година опит в изпълнението на дейности, подобни на тези, включени в проектното предложение.		Част 1.2 от СНИИП
Административен капацитет: Членовете на Управителен комитет имат опит в управлението и/или изпълнението на проекти.		Автобиографии на членовете на Управителния комитет (линк от част 4.1 от СНИИП)

Етап 3: Научна оценка

Научната оценка се състои в преглед на представените Стратегически научноизследователски и иновационни програми за развитие, включително и на научните програми на научните групи по т. 3.1 и 3.2 на Стратегическата програма. Прегледът ще се извършва от панел от независими международни оценители, които ще се определят и ще осъществяват дейността си съгласно правилника на Фонд „Научни изследвания“ и решения на ИС на ФНИ. Научният профил на оценителния панел (Физически и инженерни науки, Науки за живота, Обществени и хуманитарни науки) и броят на експертите в него зависят от броя и темите на научните програми, представени във всяка една Стратегическата научноизследователска и иновационна програма за развитие. При необходимост, за една Стратегическа програма може да се формира повече от един панел.

Всеки оценител ще представи своите заключения и съответната обосновка под формата на оценителен доклад с коментари и препоръки, който се предоставя на конкретния краен получател за запознаване, след което ще бъде проведена дискусия между оценителния панел и екип от крайния получател за обсъждане на оценките и необходимите промени в Програмата на съответния университет. Оценителният доклад съдържа два компонента:

- 1) Научната оценка на Стратегическата научноизследователска и иновационна програма
- 2) Научна оценка на научните програми на научните групи по т. 3.1 и 3.2 на Стратегическата програма, за които съответния оценител е специалист

Критерии за научна оценка на Стратегическата научноизследователска и иновационна програма
1. Стратегическата научноизследователска и иновационна програма е насочена към водещите научни области на университета и визията за развитие на университета е амбициозна и осъществима Коментар: Препоръка:
2. Определените научни групи за финансиране в рамките на програмата са водещи в университета и са демонстрирали потенциал да провеждат изследвания на световно ниво Коментар: Препоръка:

3. Предложените учени/експерти, които да бъдат привлечени, са подходящо подбрани за допълване и повишаване на научния капацитет на университета Коментар за всяка научна група, за която оценителят е компетентен: Препоръка за всяка научна група, за която оценителят е компетентен:
4. Предвидени са дейности за научни изследвания, с потенциал за иновации или трансфер на знания/ интелектуална собственост, на конкурсен принцип, и за защита на интелектуалната собственост и трансфер на знания Коментар: Препоръка:
5. Предложения състав на Стратегическия борд на Програмата е подходящо подбран и съответства на визията за развитие на университета Коментар: Препоръка:
6. Бюджетът на Програмата е разпределен подходящо в съответствие с препоръките в Указанията и финансиращия орган Общ коментар и/или препоръка (ако е приложимо):

Критерии за научна оценка на програма на научна група
1. Актуалност на научната проблематика и амбициозност на поставените цели Коментар: Препоръка:
2. Капацитет на научния колектив за провеждане на планираните изследвания Коментар: Препоръка:
3. Реалистичност на планираните научни изследвания и работната програма на научната група Коментар: Препоръка:
Общ коментар и/или препоръка (ако е приложимо):

Индикативен график за разглеждане на програмите и подписване на договорите:

- ✓ до 11 ноември 2022 г. – подаване на програмите;
- ✓ до 31 декември 2022 г. - подписване на договори за финансиране.

Приложими дефиниции за целите на процедурата:

Приложими към настоящата процедура са определенията за научноизследователска и развойна дейност и иновации, съдържащи се в чл. 15 на Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации² (Рамката) и в пар. 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за

² Съобщение на Комисията - Рамка за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (2014/C 198/01)

насърчаване на научните изследвания. В допълнение на тях за нуждите на настоящата процедура се използвани следните термини:

„Структура за наблюдение и докладване“ на процедурата е Министърът на образованието и науката, чрез Фонд „Научни изследвания“.

„Система за управление и контрол на Плана за възстановяване и устойчивост на Република България“ (СУК за ПВУ) е системата, утвърдена, със Заповед на Министъра на финансите: <https://www.minfin.bg/bg/1573>.

„Кандидат“ е организация, която разработва и подава проектно предложение с цел бъдещо изпълнение в случай на одобрение.

„Краен получател“ е кандидат за средства от Механизма за възстановяване и устойчивост, чието предложение за изпълнение на инвестиция е одобрено с решение на ръководителя на структурата за наблюдение и докладване в резултат на извършена процедура чрез директно предоставяне на средства по това постановление и с когото е сключен договор или е издадена заповед за предоставяне на средства от Механизма.

„Проектно предложение“ е предложение за финансиране на изпълнението на Стратегическа научноизследователска и иновационна програма за развитие, включващо формуляр за кандидатстване и други придружителни формуляри и документи, изисквани съгласно настоящата процедура.

„Проект“ е съвкупност от взаимосвързани и взаимодопълващи се дейности, съставляващи Стратегическа научноизследователска и иновационна програма за развитие, одобрена в рамките на настоящата процедура.

„Стратегическа научноизследователска и иновационна програма“ (СНИИП) е програма за развитие на висшето училище, включваща дейностите, предвидени в настоящата Покана.

„Договор за финансиране“ е договор, сключен между Фонд „Научни изследвания“ и краен получател, за предоставяне на финансиране за изпълнение на одобрен проект.

„Финансово-технически отчет“ по проект включва писмен отчет за съответния период за извършените дейности по проекта и финансов отчет за направените допустими разходи съгласно бюджета на проекта.

„Научен отчет“ по проект включва писмен отчет на научните дейности и резултати по проекта или етапа от проекта.

„Оценител“ е експерт в научната област на проектното предложение, чиято дейност е независима от дейността по проектното предложение и отговаря на условията за оценител, посочени в Правилника на Фонд „Научни изследвания“.

„Млад учен“ е лице, което извършва научноизследователска и научно-образователна дейност във висше училище и/или научна организация след придобиване на първа образователно-квалификационна степен „магистър“, но не повече от 10 години след придобиването ѝ.

„Докторант“ е учен, който е в процес на придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

„Постдокторант“ е учен, който е придобил първа образователна и научна степен „доктор“, но не повече от 5 години след придобиването ѝ.

„Организация за научни изследвания и разпространение на знания“ или „научноизследователска организация“ означава субект (като например университети или научноизследователски институти, агенции за технологичен трансфер, иновационни посредници, ориентирани към изследователска дейност, физически или виртуални организации за сътрудничество), независимо от неговия правен статут (дали е учреден съгласно публичното или частното право) или начин на финансиране, чиято основна цел е да извършва независими фундаментални научни изследвания, индустриални научни изследвания или експериментално

развитие и/или да разпространява в широк мащаб резултатите от тези дейности посредством преподаване, публикации или трансфер на знания.

„Научноизследователска инфраструктура“ означава съоръжения, ресурси и свързани с тях услуги, използвани от научната общност за провеждане на научни изследвания в съответните области, и обхваща научно оборудване или набори от инструменти, ресурси, основани на знанието, като колекции, архиви или структурирана научна информация, помощни инфраструктури, базирани на информационни и телекомуникационни технологии, като мрежи, компютърна техника, софтуер и средства за комуникация, както и всички останали средства с уникален характер, позволяващ провеждането на научни изследвания. Тези инфраструктури могат да бъдат съсредоточени в един субект или „разпръснати“ (организирана мрежа от ресурси) дейност.

Приложение 1: Указания за подготовка на Стратегическа научноизследователска и иновационна програма за развитие

1. Опит и достижения на изследователския университет

1.1. *Обща информация за университета*

В рамките на три страници е необходимо да направите кратко представяне на университета като дадете информация за факултетите и преподавателския състав, бюджета, студентите и докторантите. Информацията трябва да представя направленията, в които университетът провежда научни изследвания, както и броят на публикациите в международните бази данни Scopus и/или Web of Science към 2020 г. общо за университета.

От тази секция оценяващите панелисти ще добият обща представа за университета, чиято Програма оценяват и ще се заложи базова стойност на индикатора „Нарастване на броя публикации с 20% в края на периода на годишна база спрямо 2020 г.“.

1.2. *Научни направления, в които университетът е най-добре представен в международен план*

В тази част трябва да представите водещите учени/научни групи, които имат основен принос към определянето на висшето училище за изследователско. Представянето включва единствено кратък текст за научните направления, в които работят групите. Тези учени/научни групи се предвижда да получат финансиране по т. 3.1 от СНИИП.

За определяне на публикационната активност с най-голяма тежест е необходимо да се използва формулата за определяне на показател „Научни резултати“ ([Приложение 1 към чл.2, ал.1, т.1 от ПМС 226/12 юли 2021 г.](#)).

Водещите учени/научни групи, които ще бъдат определени, трябва да са тези с най-съществени научни резултати в стратегическите научни направления на университета. Същевременно, е препоръчително да се държи сметка и за техния академичен и научен хоризонт, за да се гарантира развитието и възпроизводството на научния състав част от водещите учени трябва да са с по-малко от 20 год. от първата си публикация. Водещите учени трябва да са назначени на академична длъжност в съответния университет и да останат на такава длъжност по време на изпълнение на програмата.

Тъй като този начин на финансиране е предвиден като аналог на конкурсите ERA Chair или на ERC, както и на Националната научна програма ВИХРЕН (2019 или 2021), изследователи, които имат текущи проекти по тези програми не могат да бъдат финансирани по Програмата. Не могат да бъдат финансирани и проекти, осъществяването на които изисква участие на големи международни консорциуми (напр. ЦЕРН, Дубна и др.).

Няма ограничение за броя на водещите учени/научни групи, които ще се определят, но той пряко зависи от размера на финансирането за съответния изследователски университет. Препоръчително е да се представят и резервни научни групи, за да се гарантира процеса на оценка на Програмата и нейното изпълнение. Предвижда се да има възможност за заменяне на учените/научните групи, определени за финансиране по т. 3.1 с резервни научни групи, при съществено неизпълнение на научната програма или наложителна необходимост. Промяната се осъществява с решение на финансиращата организация по препоръка на Съвещателния борд и на основата на анализ на научния капацитет на групата.

В рамките на оценката на Програмата ще се проверяват доказателствата за публикационната активност. Университетите имат задължение самостоятелно да организират този процес като спазват общоприетите принципи за етичност, прозрачност, публичност и достъпност. За улеснение, на университетите и на оценителните панели ще бъде предоставена справка от базата данни Scopus,

изготвена от екип на Elsevier, за учените с най-високи показатели съгласно посоченото по-горе ПМС (приложение: Scopus data).

За целите на оценката към Програмата трябва да се приложи информация за всяка научна група (приложение: 1.2. info group.doc):

- a) Водещ изследовател, въз основа на научните резултати на който, групата е определена като водеща. Ако е приложимо, се посочват и други водещи изследователи от научната група;
- b) Състав на групата с информация от международните бази данни или линк с информация за научните публикации, монографии, глави от книги и цитирания (показател „Научни резултати“), както и за съответните патенти, ако има такива, която да даде възможност на оценителите да получат представа за научното ниво на съответната научна група.

За оценка на оперативния капацитет на висшето училище е необходимо да се посочат не повече от 3 успешно реализирани проекти през последните три години, които са от типа или с финансовите особености или с обхват като настоящия проект или по-голям; или включват дейности, подобни на тези, включени в проектното предложение.

1.3. Други научни направления, в които университетът има потенциал да достигне високи научни резултати

В тази част университетите могат да представят научни групи от области, за които международните бази данни не дават пълна информация или не попадат в групите по т. 1.2, но които са необходими за развитието на университета. В случай, че такива групи бъдат включени, то финансирането за тях не може да бъде повече от 20% от средствата за компонент 3.1. на Програмата (виж по-долу).

Изискванията описани в предходната точка и необходимата информация за тях се отнасят и за тези научни групи.

2. Визия за развитие

В тази част е необходимо да се представи логическата връзка между елементите на Програмата, така че да се добие ясна представа за целта за развитие на университета. Представената информация трябва да отговори на въпроса как финансирането на Програмата ще доведе до надграждане на вече описаното в част „Опит и достижения“.

Във Визията за развитие трябва да се отбележи също и готовността на висшето училище:

- да се включи в мрежа между деветте научноизследователски висши училища и да се посочат накратко начини за сътрудничество с останалите участници в тази мрежа;
- да работи за равенство на половете (могат да се посочат и съответни документи на висшето училище);
- да отчита значението на зелените иновации, където е приложимо.

3. Обхват и реализация на програмата

Тази секция е същността на програмата - нейният обхват и начин за реализация. Трябва последователно да се опише всеки един елемент на Програмата.

3.1 Научни и научно-приложни изследвания насочени към стратегическите за висшето училище области

Всяка една от научните групи, посочени в 1.2 и 1.3, трябва да представи кратка научна програма за изследователските си намерения за периода 1.01.2023 – 30.06.2026 г., съгласно формуляр 3.1.x. Програмата трябва да бъде ясна, структурирана и конкретна. Необходимо е научната програма на групата да предвижда представяне на научни резултати в съответствие с индикаторите за изпълнение на СНИИП.

Научната програма на всяка група ще бъде оценявана като част от общата оценка на Стратегическата научноизследователска и иновационна програма. Изпълнението на програмите на научните групи ще се проследява периодично при осъществяването на мониторинг и наблюдение на напредъка на договора за финансиране.

При подготвянето на научните си програми, изследователите трябва да имат предвид, че с финансирането може да се осигури:

- необходимите условия за провеждане на научни изследвания и иновации (ремонт на помещения, апаратура, материали, анализи и др.);
- средства за заплащане на персонала в научната група и повишаване на неговата квалификация (вкл. и за назначаване на млади учени, докторанти, пост-докторанти, старши сътрудници; дългосрочни специализации и др., подготовка на експерти за индустрията);
- разпространение на резултатите (участие в международни мрежи, сътрудничество, научни публикации, участие в и организиране на международни конференции, подготовка и защита на патенти и др.)

За целите на програмата минималното работно време за водещ изследовател по програмата е 50% от пълното работно време, т.е. 4 часа при 8 часов работен ден, което може да бъде намалено до 25% при обоснована необходимост. Допустимо е водещият учен, както и учените от научната група, да работят по проекта и без да получават възнаграждение от проекта ако тази дейност е допълнена в длъжностната характеристика към трудовия им договор с университета. За останалите длъжности в научната група не е предвидено минимално работно време като заплащането става на основание на трудов договор с университета.

Всички програми на научните групи се представят като приложение към Стратегическата научноизследователска и иновационна програма, като в тази секция представяте аргументация за структурата и обхвата на всяка програма и очакваните резултати. Същите, трябва да кореспондират и да допринасят за постигане на индикаторите към Стратегическата научноизследователска и иновационна програма (посочени в секция 5). С цел улесняване на процеса на оценка на Стратегическите програми, трябва да бъде представена таблица с поредните номер на групите, името на водещия изследовател и наименованието/тематиката на групата, като се следва реда на групите, посочени в т. 1.2 и 1.3:

№	Име на групата	Водещ изследовател	Тематика
3.1.1			
3.1.2			
...			

3.2. Привличане на водещи изследователи в стратегически за висшето училище научни области

В тази секция трябва да се представи кратко описание на предвидените водещи учени, външни за университета, или експерти от практиката, от чужбина или от страната, които да бъдат привлечени да направят научна група в съответния университет. Планираните нови научни групи трябва да бъдат в научни области, допълващи наличния научен капацитет в стратегическите научни направления като се аргументира привличането на съответния учен/експерт и как неговата работа ще бъде обвързана с останалите водещи научни групи.

Всеки привлечен водещ учен/експерт ще изпълнява функциите на ръководител на научна група и трябва да представи научна програма съгласно форма 3.2.x.

Водещите изследователи/експерти могат да работят по проекта по трудово правоотношение или приравнено на него правоотношение с университета (трудов договор, или приравнен към него договор, граждански договор). Отчитането на дейностите по договора се извършва с времеви лист на месечна база. За целите на програмата минимална заетост на водещ привлечен изследовател по програмата е 25%, не по-малко от 3 месеца всяка година. Допустимо е привлеченият водещ учен/експерт, както и учените от научната група, да работят по проекта и без да получават възнаграждение от проекта като сключват с университета договор за безвъзмездно изпълнение на дейностите. Изпълнението на дейностите се удостоверява с времеви лист на месечна база. Същите правила (без изискването за минимална заетост по проекта) се прилагат и за учени, с основна месторабота в чужбина, които са включени в научна група по т. 3.1 или т. 3.2.

С цел улесняване на процеса на оценка на Стратегическите програми, трябва да бъде представена таблица с поредните номер на групите, името на водещия изследовател и наименованието/тематиката на групата.

№	Име на групата	Водещ изследовател	Тематика
3.2.1			
3.2.2			
...			

Останалите параметри са аналогични на тези, за групите по т. 3.1.

3.3. Международно сътрудничество в стратегическите области на висшето училище

В тази секция трябва да се представят намеренията за международно сътрудничество и повишаване на научната експертиза като се дава възможност за финансиране на с тази цел и на учени, които работят в стратегическите научни области на университета, но не са част от научните групи, посочени в т. 3.1 и 3.2. В рамките на тази секция могат да се финансират:

- Посещения на учени от университета в организации или фирми в чужбина и чуждестранни учени/експерти във висшето училище за осъществяване на сътрудничество;
- Краткосрочни специализации на изследователи в чужбина;
- Участие на учените от университета в конференции, семинари и др. (научни или в съответната индустриална област);
- Организиране на научни конференции, семинари, школи и др.

Очакванията са тук да се представят и обосноват намеренията за международно сътрудничество и повишаване на научната експертиза.

3.4. Научни изследвания с потенциал за иновации или трансфер на знания/интелектуална собственост

Програмата предвижда финансирането на вътрешни за университета проекти за провеждане на научни изследвания, които могат да доведат до резултати, необходими за трансфер на знания чрез защита на интелектуална собственост или имат потенциал за иновации.

Тъй като предоставянето на безвъзмездната финансова помощ по тази процедура не попада в приложното поле на член 107, параграф 1 от Договора за функциониране на ЕС, и тези научни изследвания трябва:

- да отговарят на изискването на Рамката за държавни помощи за научни изследвания, развитие и иновации за фундаментални научни изследвания: експериментална или теоретична дейност, предприета с основна цел за придобиване на нови знания за фундаменталните причини за явленията или наблюдаемите факти, без да се цели каквото и да било пряко търговско приложение или използване;

или

- да попадат в определението „трансфер на знания“ от т. 15 буква „х“ на Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации. Всички печалби от тези дейности се реинвестират в основните дейности на висшето училище или инфраструктура.

Университетът самостоятелно организира вътрешен конкурс за проектни идеи, който няма да бъде обект на оценка. В него могат да участват проекти на отделни учени или на научни групи. В случай, че става въпрос за учен или научна група, които са посочени в т.1.2 и 1.3, то тогава този проект не трябва да е част от научната програма на съответната група.

Очаква се проектите да са с кратък срок на изпълнение – до 2 години. С финансирането по програмата може да се покриват разходи за:

- осигуряване на необходими условия за провеждане на научни изследвания и иновации (ремонт на помещения, апаратура, материали и др.);
- заплащане на персонал за работа по проекта;
- други необходими разходи за изследванията, международно сътрудничество, представяне или защита на резултатите от изследванията.

3.5. Защита на интелектуалната собственост и технологичен трансфер

В тази секция е необходимо да предвидите дейности за сформирани и/или укрепване на капацитета на звената за технологичен трансфер в изследователските университети, включително обучения, обмяна на опит, подготвяне на документация и защита на интелектуална собственост.

4. Управление на програмата

4.1. Органи за управление

За управление на програмата е необходимо да се сформира Управителен комитет, който да осъществява оперативното ръководство. Броят на членове, ръководителят и съставът на комитета се определят от ръководството на университета като се отчита мащаба на финансиране и предвидените дейности, както и необходимостта от оперативно вземане на решения и тяхното реализиране в рамките на университета. Препоръчителният брой на членовете е не повече от 5 човека. За изпълнение на дейността си, членовете на комитета се назначават на трудов договор, като тяхното заплащане за пълен работен ден не може да надвишава заплащането на ръководителите на групите по т. 3.1.

Членовете на Управителния комитет не могат да бъдат изследователи, които са част от научните групи, обект на финансиране от програмата. Към комитета ще бъдат асоциирани и двама представители на финансиращия орган, които ще участват като наблюдатели в заседанията на комитета – научен експерт и административен експерт.

Управителният комитет ще отговаря за организирането на всекидневното администриране на дейностите по програмата, включително финансово управление, наблюдение на изпълнението на програмата, популяризиране на резултатите. Препоръчително е да се използват максимално вече съществуващи структури за управление в изследователските университети, включително научноизследователски сектор или други подобни звена.

Необходимо е да бъде описан накратко състава на комитета (като длъжности и експертиза), както и основните процедури, по които се предвижда той да работи - как се предвижда да бъдат

осъществявани административните, финансовите, счетоводните и други организационни дейности в изпълнение на програмата. Трябва да са посочени линкове към автобиографии на членовете на комитета.

Персоналът, назначен за работа по различните групи дейности на проекта, свързани с управлението, административното и финансово обслужване на проекта, звената за технологичен трансфер и др. трябва да бъде назначен на трудов договор към университета като заплащането е пропорционално на определеното в договора работно време.

За ефективното и прозрачно управление на програмата е необходимо да се предвиди Съвещателен борд от чуждестранни партньори и представители на българския бизнес. Той ще изпълнява функциите на съвещателен и вътрешен оценителен орган по изпълнението на стратегическата научноизследователска и иновационна програма. Бордът се предвижда да заседава веднъж годишно, да прави преглед на дейностите и техните резултати през изминалата година, да дава оценка на тяхното изпълнение, да анализира установените проблеми и да предлага решения, както и да дава становище за дейностите през следващата година. Съвещателният борд ще има право да взема информирани решения за промяна в Стратегическата научноизследователска и иновационна програма без това да засяга изпълнението на индикаторите. В програмата е необходимо да бъде представена кратка информация за състава на борда и начина на неговото функциониране в рамките на програмата и да бъдат посочени членовете на Борда, които се предвижда да бъдат поканени, с линкове към техни биографии. Членовете на Съвещателния борд се определят със заповед от ръководителя на организацията и получават възнаграждение за участието си в заседанията и дейността на борда в размер, определен в секция „Допустими разходи“ на Поканата. Допустимо е членове на борда да не получават възнаграждение от проекта за дейността си.

За популяризиране на програмата сред заинтересовани страни във висшето училище и извън него е необходимо да се предвиди организирането на годишна научна конференция, на която ще се представя научния напредък по изпълнението на Стратегическата научноизследователска и иновационна програма.

4.2. Прогнозно разпределение на бюджета и индикативен график

Накратко трябва да бъде описано прогнозно разпределение на бюджета на програмата между дейностите, описани в т. 3.1-3.5 и т. 4.1. Сумите се посочват в лева с включен ДДС без значение дали е възстановим или не.

Към описанието е необходимо да се приложат следните примерни таблици:

Прогнозно разпределение на бюджета

Дейност	Сума	Процент от общия бюджет
3.1		
Научна група 3.1.1		
Научна група 3.1.2		
...		
3.2		
Научна група 3.2.1		
Научна група 3.2.2		
...		
3.3		

3.4		
3.5		
4.1		
Общо		

Индикативен график за изпълнение на програмата

Дейност	Индикативен срок
Назначаване на Комитет за управление	
Стартиране на дейността на научните групи по т. 3.1	
Стартиране на дейността на научните групи по т. 3.2	
Стартиране на дейностите по т. 3.3	
Стартиране на дейностите по т. 3.4	
Стартиране на дейностите по т. 3.5	
Начало на дейността на Съвещателния борд	
Предаване на междинен отчет	1.11.2024 г.
Окончателен отчет	10.07.2026 г.

5. Индикатори по програмата

В таблицата с индикаторите по Програмата трябва да се посочат специфичните индикатори за съответното висше училище:

Първият индикатор се отнася за последната пълна година от изпълнението на програмата, 2025 г., спрямо стойността за 2020 г. Останалите индикатори се отнасят за целия период на изпълнение на програмата.

Критерии	Източник/доказателство	Целева стойност
Качество на научните изследвания в предложената секторна специализация	Web of Science	Нарастване на броя публикации с 20% в края на периода на годишна база спрямо 2020 г. (т.е. за 2025 г. спрямо 2020 г.)
Патентна активност и приложни разработки	Патентна информация	8 нови международни патентни заявки за ВУ – група 1, 4 нови международни патентни заявки за ВУ – група 2, 2 заявки за ВУ от група 3 и 2 заявки за патент от група 4, за целия период на програмата.

Висока квалификация на кадрите в областите на секторната специализация	Отчет на програмата	Брой водещи изследователи за създаване или развитие на научни групи: 6 за ВУ – група 1, 4 за ВУ – група 2, 4 за група 3 и 2 за група 4, за целия период на програмата.
Привличане на млади учени и повишаване на квалификацията им за провеждане на приложни научни изследвания	Отчет на програмата	Брой млади учени, взели участие в научни изследвания финансирани по програмата: до 23 за ВУ-1, до 11 за ВУ-2, до 10 за ВУ-3 и до 8 за ВУ-4
Привлечено външно финансиране и индустриална подкрепа	Подписани споразумения с индустрия	5 за ВУ-1 и 2 и 2 за ВУ-3 и 4
Международна активност и участие в мрежи	Подписани международни споразумения	5 за ВУ-1 и 2 и 2 за ВУ-3 и 4

Освен посочените по-горе индикатори, крайните получатели трябва да създадат необходимата организация, за да отчетат и общия показател (съгласно Делегиран регламент (ЕС) 2021/2106 на Комисията, от 28 септември 2021 г.) „Брой изследователи, които използват пряко в своята област на дейност публичното или частното научноизследователско съоръжение или оборудването, за което е предоставена подкрепа чрез мерки по линия на Механизма. Показателят се измерва в годишни еквиваленти на пълно работно време, изчислени в съответствие с методиката, предоставена в методическо ръководство „Фраскати“ на ОИСР от 2015 г.“